خبر

آیت‌الله مروی در اجتماع مردم کاشمر:

عزت و اقتدار ایران اسلامی ثمره تمسک به ولایت و حفظ وحدت ملی است

تولیت آستان قدس رضوی با تأکید بر نقش تعیین‌کننده ولایت در حفظ عزت و استقلال کشور گفت: ایران امروز در سایه امامت، ولایت و رهبری دینی به کشوری مستقل، مقتدر و اثرگذار تبدیل شده و این اقتدار، حاصل پیوند عمیق ملت با فرهنگ اهل بیت(ع) و تبعیت از ولایت است.

به گزارش آستان‌نیوز، آیت‌الله احمد مروی شامگاه شنبه ۹ خردادماه در اجتماع شبانه مردم شهرستان کاشمر در حمایت از نظام مقدس جمهوری اسلامی، با گرامیداشت یاد و خاطره شهید آیت‌الله سید حسن مدرس، این عالم مجاهد را از افتخارات بزرگ جهان تشیع و روحانیت شیعه دانست و اظهار کرد: شهید مدرس فقیهی اسلام‌شناس، سیاستمداری بصیر و مبارزی شجاع بود که در سخت‌ترین شرایط در برابر استبداد ایستاد و از دین، استقلال کشور و حقوق مردم دفاع کرد.

وی با اشاره به سال‌های تبعید و محدودیت این عالم بزرگوار افزود: شهید مدرس در دوران اختناق رضاخانی، سختی‌های فراوانی را تحمل کرد و با وجود شرایط دشوار زندان و حصر، از آرمان‌های الهی خود دست نکشید. راز ماندگاری و تأثیرگذاری او نیز در این بود که پیش از مبارزه با دشمن بیرونی، بر نفس خویش غلبه کرده بود و هیچ‌گاه مقام و مسئولیت، او را دلبسته دنیا نساخت.

تولیت آستان قدس رضوی با استناد به فرمایش نورانی حضرت رضا(ع) مبنی بر اینکه «إِنَّ الْإِمَامَةَ زِمَامُ الدِّينِ وَنِظَامُ الْمُسْلِمِينَ وَصَلَاحُ الدُّنْيَا وَعِزُّ الْمُؤْمِنِينَ» خاطرنشان کرد: امامت عامل انسجام جامعه اسلامی، مایه عزت مؤمنان و ضامن مصالح امت اسلامی است و هر جامعه‌ای که از نعمت ولایت و رهبری دینی برخوردار باشد، در برابر توطئه‌ها و تهدیدهای دشمنان استوار خواهد ماند.

وی با اشاره به دشمنی‌های مستمر علیه ملت ایران تصریح کرد: دشمنان انقلاب اسلامی در جنگ‌های تحمیلی مختلف خسارت‌هایی را بر کشور تحمیل کرده‌اند، اما هیچ‌گاه نتوانسته‌اند به اهداف خود دست یابند. آنان در جنگ رمضان می‌خواستند با جنایت، ترور و ایجاد رعب، ملت ایران را ناامید و از مسیر مقاومت منحرف کنند، اما نتیجه‌ای جز افزایش بصیرت، استقامت و حضور مردم در صحنه نداشته‌اند.

آیت‌الله مروی با مروری بر تاریخ دو قرن اخیر ایران گفت: در دوران قاجار و پهلوی، ضعف و وابستگی حاکمان موجب شد بخش‌هایی از سرزمین ایران از کشور جدا شود، اما در دوران جمهوری اسلامی، با وجود جنگ تحمیلی هشت‌ساله و حمایت همه قدرت‌های جهانی از دشمن، حتی یک وجب از خاک ایران اسلامی از دست نرفت.

وی افزود: دشمن در جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان نیز با ترور فرماندهان و نخبگان کشور تلاش کرد اراده ملت ایران را تضعیف کند، اما مردم و نیروهای مسلح با اقتدار در میدان ایستادند و بار دیگر دشمن در دستیابی به اهداف خود ناکام ماند. تولیت آستان قدس رضوی تأکید کرد: ایران امروز، ایران دوران قاجار و پهلوی نیست؛ بلکه کشوری مستقل، عزتمند و اثرگذار است که به برکت ولایت و فرهنگ عاشورایی توانسته در برابر فشارها و تهدیدها ایستادگی کند.

وی ولایت فقیه را استمرار خط نورانی ولایت پیامبر اکرم(ص)، امیرالمؤمنین(ع) و ائمه اطهار(ع) در عصر غیبت دانست و اظهار کرد: حضور گسترده مردم در صحنه، روحیه مقاومت و انسجام ملی، از برکات پیوند عمیق مردم ایران با فرهنگ اهل بیت(ع) و ولایت است.

آیت‌الله مروی در بخش پایانی سخنان خود با تأکید بر ضرورت حفظ وحدت و همدلی ملی گفت: امروز بیش از هر زمان دیگری به انسجام و همبستگی نیاز داریم. هر سخن یا اقدامی که موجب تفرقه و چنددستگی شود، خواسته یا ناخواسته در مسیر اهداف دشمن قرار می‌گیرد.

وی افزود: ممکن است نقدها و مطالبات وجود داشته باشد، اما امروز زمان حفظ وحدت و حمایت از جبهه واحد ملت ایران است. راه عزت، امنیت، استقلال و پیشرفت کشور، حرکت در مسیر ولایت، حفظ انسجام ملی و تبعیت از رهبری است.

قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی با سفیر جدید پاکستان دیدار کرد

تأکید بر تسهیل خدمات زیارتی و همکاری‌های فرهنگی

قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی در دیدار سفیر جدید پاکستان بر اهمیت پیوندهای معنوی دو کشور و ضرورت تسهیل امور زائران پاکستانی تأکید کرد.

به گزارش آستان‌نیوز، مصطفی فیضی، قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی پیش از ظهر نهم خرداد در دیدار عمران احمد صدیقی، سفیر جدید جمهوری اسلامی پاکستان در ایران که در تالار تشریفات صحن پیامبر اعظم(ص) حرم مطهر رضوی انجام شد بر اهمیت پیوندهای معنوی دو کشور و ضرورت تسهیل امور زائران پاکستانی تأکید کرد.

در این نشست یک ساعته مسائل مربوط به خدمات درمانی و بیمه زائران و همچنین آمادگی برای همکاری‌های هنری دو کشور مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

■ تأکید بر جایگاه زائران پاکستانی در مشهد

قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی در این دیدار با اشاره به روابط دوستانه دو کشور، گفت: پاکستان دومین کشور از نظر تعداد زائران در مشهد مقدس است، آستان قدس رضوی برنامه‌های ویژه‌ای از جمله ارائه خدمات فرهنگی مذهبی به زائران اردوزبان و پیش‌بینی فضاهای مناسب برای زائران پاکستانی در دستور کار دارد.

فیضی همچنین تأکید کرد: مسائل و مشکلات زائران پاکستانی در کمیته زیارت وزارت امور خارجه ایران با جدیت پیگیری می‌شود و برطرف کردن موانع موجود در مسیر زیارت آنان در اولویت قرار دارد.

قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی همچنین از مواضع فعالانه پاکستان در قبال تحولات اخیر منطقه قدردانی کرد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود به ظرفیت‌های این مجموعه در ارائه خدمات گوناگون به زائران پاکستانی اشاره کرد و گفت: این نهاد مذهبی با تأکیدات تولیت معزز آستان قدس رضوی با ارائه خدمات درمانی در بیمارستان‌های فوق تخصصی رضوی و امام رضا(ع)، فراهم کردن امکانات اسکان، ارائه خدمات آموزشی و اجرای فعالیت‌های فرهنگی، درصدد ارتقای خدمت‌رسانی و فراهم کردن بهترین شرایط برای زائران اردوزبان است.

فیضی در پایان این دیدار، قول مساعد داد که شرایط حضور هنرمندان پاکستانی در حریم رضوی بررسی و با هماهنگی کنسولگری پاکستان در مشهد، نشست‌هایی با مدیران مربوط آن برگزار شود.

■ تأکید سفیر پاکستان بر حمایت از زائران کم‌برخوردار

عمران احمد صدیقی، سفیر جدید پاکستان در ایران، در این دیدار از میهمان‌نوازی آستان قدس رضوی تشکر و بر نقش جاذبه‌های مذهبی در جذب زائران پاکستانی تأکید کرد.

وی که روز گذشته از بخش‌های مختلف حرم مطهر رضوی از جمله رواق غدیر و نمایشگاه رواق خدمت بازدید کرده بود، تسهیلات و شرایط فراهم‌شده برای زائران در حرم مطهر رضوی را شایسته و مطلوب دانست.

عمران احمد صدیقی همچنین خواستار آن شد که پیگیری و نظارت دقیق‌تری بر خدمات درمانی، بیمه و هزینه‌های مرتبط با زائران پاکستانی در مشهد انجام شود.

سفیر پاکستان با اشاره به مشکلات مالی برخی زائران، بر ضرورت تسهیل پرداخت هزینه‌های درمانی تأکید کرد تا زائران کم‌برخوردار در طول سفر با مشکل روبه‌رو نشوند.

در بخش دیگری از این نشست، سفیر پاکستان از آمادگی هنرمندان و خوشنویسان پاکستانی برای همکاری با آستان قدس رضوی خبر داد و گفت: برخی از این هنرمندان دارای سوابق فعالیت در اماکن مذهبی هستند و آمادگی دارند آثار خود را در خدمت به حرم مطهر رضوی ارائه کنند.

در پایان این دیدار، سفیر پاکستان هدیه‌ای از آثار هنرمندان پاکستانی به قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی اهدا کرد. قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی نیز هدایای متبرک حرم مطهر رضوی را به هیئت پاکستانی تقدیم و برای سفیر جدید پاکستان در ایران آرزوی موفقیت کرد.

واکاوی میراث معرفتی دهمین پیشوای هدایت در روز میلاد آن حضرت

چرا امام هادی علیه‌السلام در اوج حصر و تنهایی برای ما «جامعه کبیره» نوشت؟

مریم احمدی شیروان | امروز پانزدهم ذی‌الحجه است؛ روزی که خاک مدینه به قدوم مبارک دهمین پیشوای طهارت، حضرت امام علی النقی الهادی(ع) متبرک شد و رایحه خوش هدایت در جان شیفتگان وزیدن گرفت. اما این میلاد خجسته، سرآغاز جریانی است که فراتر از یک واقعه تاریخی، به یک تحول بنیادین در منظومه معرفتی تشیع بدل شد. در دورانی که خفقان عباسی و حصارهای سامرا می‌کوشیدند پیوند میان امام و امت را بگسلند، ابوالحسن الثالث(ع) با سلاح کلمه و تبیین، میراثی را پی‌ریزی کرد که تا ابد مرز میان حق و باطل را روشن نگه می‌دارد. اما چه رازی در عصر امام دهم(ع) نهفته بود که ایشان را متکفل بیان «منشور امامت» کرد؟ چرا زیارت جامعه کبیره و غدیریه، نه فقط یک متن نیایشی، که یک روش‌شناسی دقیق برای فهم قرآن و تاریخ انبیاست؟

در ادامه در محضر استاد محمدرضا عابدینی به واکاوی این میراث ماندگار پرداخته‌ایم تا دریابیم چگونه کلمات امام هادی(ع) همچنان در رگ‌های زمان جاری است. با ما همراه باشید.

■ میلاد نور در عصر بلوغ و پختگی ایمان

استاد عابدینی با تبریک ولادت با سعادت امام هادی(ع) گفت‌وگو را از تبیین ویژگی‌های منحصربه‌فرد دوران امامت حضرت آغاز کرده و می‌گوید: عصر امام دهم(ع)، زمان به ثمر نشستن تلاش‌های امامان پیشین در تربیت جامعه است. دوران امام هادی(ع) را باید عصر بلوغ و پختگی جریان امامت دانست. حدود ۲۱۰ سال از واقعه غدیر گذشته و جامعه ایمانی پس از طی کردن فراز و نشیب‌های بسیار، به ظرفیتی دست یافته بود که می‌توانست حقایق عمیق‌تری را دریافت کند. گویی نقش امام هادی(ع) در کنار سایر شئون امامت، تبیین عریان و همه‌جانبه حقیقت ولایت بود؛ حقیقتی که پیش از آن شاید تنها خواص به آن دسترسی داشتند، اما در این مقطع قرار بود عمومی‌تر و نظام‌مندتر ارائه شود.

وی با اشاره به اینکه این مأموریت الهی نیازمند زبانی معجزه‌آسا و بلیغ بود، اضافه می‌کند: هر یک از ائمه ما براساس مقتضیات زمانه خود، بخشی از حقیقت دین را آشکار کردند. در دوره امام دهم(ع) با وجود اینکه حضور فیزیکی امام به دلیل حصر و تبعید ۲۰ ساله در سامرا به‌شدت محدود شده بود، اما اراده الهی بر این تعلق گرفت که دقیقاً در همین دوران، منشور ولایت صادر شود. این نشان می‌دهد وقتی دشمن به دنبال محدودیت و انزواست، خدای سبحان از دل همان سختی‌ها، شکوه و عروج معارف را رقم می‌زند. امام هادی(ع) در این دوران، زبانی شدند برای بیان آنچه پیش از آن در پرده بود.

■ هجرت اجباری؛ بستری برای انشای حماسه غدیریه

بخش مهمی از زندگی امام هادی(ع) به سفر اجباری از مدینه به سامرا اختصاص دارد؛ سفری که به ظاهر تبعید بود، اما در باطن، فرصتی برای پیوند زدن تاریخ انبیا به حقیقت ولایت شد. استاد عابدینی در این باره توضیح می‌دهد: متوکل عباسی حضرت را از مدینه احضار کرد تا تحت نظارت مستقیم باشد. در مسیر این هجرت، وقتی کاروان حضرت در روز هجدهم ذی‌الحجه به نجف اشرف رسید، امام در کنار مزار جد بزرگوارش، زیارتی را انشا کرد که به زیارت غدیریه مشهور شد. این زیارت، در کنار زیارت جامعه کبیره، از نظر سندی و دلالی کاملاً مقبول و بی‌نظیر است. امام در این متن، نه فقط به توصیف کلی فضائل، بلکه به بازخوانی وقایع تاریخی با استناد به آیات قرآن می‌پردازد. وی با تأکید بر روش‌شناسی امام در این زیارت، خاطرنشان می‌کند: در زیارت غدیریه، بیش از ۶۰ آیه قرآن مورد استشهاد قرار گرفته است. این یک درس بزرگ است؛ امام به ما می‌آموزد چگونه قرآن بخوانیم. ایشان نشان می‌دهد آیات الهی یا در وصف اولیای خداست یا در تبیین چهره دشمنان آن‌ها. امام هادی(ع) با این کار، قرآن را از حالت یک کتاب صامت خارج کرده و آن را در پیوند با قرآن ناطق معنا می‌کند. حضرت وقایع صدر اسلام را به گونه‌ای روایت می‌کند که گویی تکرار تاریخ انبیاست و این‌گونه، پیوستگی میان رسالت و امامت را به اثبات می‌رساند.

■ تطبیق فتنه‌ها؛ از گوساله سامری تا قرآن‌های بر نیزه

حجت‌الاسلام عابدینی با اشاره به متن زیارت غدیریه می‌گوید: امام هادی(ع) در این زیارت، واقعه صفین و بر سر نیزه کردن قرآن‌ها را به زیبایی تحلیل می‌کند. ایشان می‌فرماید وقتی قرآن‌ها بر نیزه شد و شک در دل‌های برخی مؤمنان افتاد، این واقعه دقیقاً شبیه فتنه سامری در برابر حضرت هارون(ع) بود. همان‌طور که در قرآن کریم آمده است هارون به قومش گفت: «يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَٰنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي»(طه، ۹۰)، در صفین نیز امیرالمؤمنین(ع) فریاد زد من قرآن ناطقم و این‌ها حیله است، اما مردم به ظاهر قرآن صامت بسنده کردند و دچار فتنه شدند.

این کارشناس دینی در ادامه این بحث می‌افزاید: این نوع نگاه امام هادی(ع) به ما می‌فهماند تاریخ، مجموعه‌ای از حوادث پراکنده نیست، بلکه دارای قواعد ثابت است. ایشان حتی لیلة‌المبیت را به ماجرای ذبح اسماعیل(ع) گره می‌زند. همان‌گونه که اسماعیل(ع) در برابر فرمان الهی تسلیم بود و گفت: «يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ»(صافات، ۱۰۲)، علی(ع) نیز با همان روحیه در بستر پیامبر(ص) خوابید. درواقع، امام هادی(ع) با این تطبیق‌ها به ما نشان می‌دهد کمالات انبیا در وجود اهل بیت(ع) به تمامیت رسیده است. ایشان با استناد به آیه «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ»(بقره، ۲۰۷) فداکاری امام علی(ع) را اوج بندگی و تسلیم معرفی می‌کند.

■ جامعه کبیره؛ شناسنامه‌ای برای تمام فصول ولایت

اگر زیارت غدیریه را واکاوی تاریخ در آینه قرآن بدانیم، زیارت جامعه کبیره تبیین هستی‌شناسانه مقام معصوم است. استاد عابدینی معتقد است این زیارت، هدیه امام هادی(ع) به بشریت برای شناخت جایگاه واسطه فیض است. وی می‌گوید: زیارت جامعه کبیره، منشوری است که در آن تک‌تک جملات، یک شعار، یک فضیلت و یک مقام‌منزلت است. این زیارت نشان‌دهنده این است که در زمان امام هادی(ع)، عطش مردم برای شناخت امام بیشتر شده بود. شاید چون امام در دسترس نبود، قدر و قیمت کلام ایشان بیشتر دانسته می‌شد. امام در این زیارت، اهل بیت(ع) را با عناوینی چون مختلف الملائکة و مهبط الوحی معرفی می‌کند تا بفهماند پیوند زمین و آسمان تنها از این مسیر ممکن است.

وی با اشاره به پیوستگی این معارف با حقیقت بندگی، اضافه می‌کند: همه آنچه در زیارت جامعه آمده، برای این است که انسان به حقیقت توحید برسد. امام هادی(ع) می‌خواهد ما را به این باور برساند که امامت، متن باطن نبوت است. همان‌گونه که حضرت ابراهیم(ع) پس از طی مراتب بندگی و نبوت به مقام امامت رسید «إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا»(بقره، ۱۲۴) در امت پیامبر خاتم(ص) نیز جریان امامت اوج ظرفیت مردم برای بهره‌مندی از کمالات الهی است. جامعه کبیره درواقع شرح این ظرفیت عظیم انسانی است.

■ حیات در سایه‌سار کلمات؛ امام غایب نیست

این استاد سطوح عالی حوزه علمیه یادآور می‌شود: ما نباید تصور کنیم این زیارات، کلماتی هستند که در قرن سوم صادر و تمام شده‌اند. کلام معصوم متصل به حقیقت او است. وقتی ما در محضر این کلمات قرار می‌گیریم، درواقع به زیارت خود امام نائل شده‌ایم. زیارت فقط رفتن به مزار یا دیدن در خواب و بیداری نیست؛ یکی از عالی‌ترین مراتب زیارت، حضور در محضر کلمات است. اگر باور کنیم این کلمات همین الان از دهان مبارک امام هادی(ع) صادر می‌شود و ما را مخاطب قرار می‌دهد، آنگاه ارتباط ما با ولایت، شکلی زنده و پویا به خود می‌گیرد.

وی با تأکید بر لزوم قدردانی از این میراث، خاطرنشان می‌کند: برای اینکه این کلمات به دست ما برسد، خون‌دل‌ها خورده و خون‌ها ریخته شده است. در دورانی که نگهداری یک سطر حدیث جرم بود، شیعیان این معارف را با جان و دل حفظ کردند. امروز که این گنجینه‌ها به‌راحتی در دسترس ماست، نباید اجازه دهیم غبار مهجوریت بر آن‌ها بنشیند. غدیر و ولایت، عهدی است که باید هر روز در زندگی ما تجدید شود. هر عمل صالحی که انجام می‌دهیم، درواقع لبیکی است به ندای امام هادی(ع) در زیارت جامعه و غدیریه.

■ امامت، روح جاری در کالبد عبادات

این کارشناس دینی در جمع‌بندی این گفت‌وگو، امامت را حقیقت تمام فرائض دینی معرفی کرده و با استناد به روایاتی که می‌فرمایند نحن الصلاة و نحن الصیام، می‌گوید: تمام تلاش انبیا و اولیا برای این بود که انسان به معرفت ولیّ خدا برسد. اگر امام هادی(ع) در آن شرایط سخت، بر تبیین زیارت جامعه و غدیریه تأکید داشت، برای این بود که به ما بفهماند بدون ولایت، عبادات پوسته و ظاهری بیش نیستند. امام، روح نماز و روزه و حج ماست. حضرت با پیوند زدن وقایع تاریخی به آیات قرآن، به ما آموخت چگونه در هر لحظه از زندگی، غدیری باشیم و در مسیر حق قدم برداریم.

حجت‌الاسلام عابدینی در پایان، همگان را به انس بیشتر با میراث معرفتی امام هادی(ع) دعوت کرده و می‌افزاید: امیدوارم این ولادت، سرآغازی باشد برای مطالعه عمیق‌تر و تأمل در کلمات نورانی امام دهم. کتاب‌هایی چون حدیث غدیر از زبان امیرالمؤمنین(ع) نوشته استاد محمدیان، می‌تواند مدخل خوبی برای ورود به این اقیانوس بی‌کران باشد. بیایید در این روز بزرگ، عهد ببندیم نه فقط با زبان، بلکه با جان و عمل، پاسدار میراثی باشیم که امام هادی(ع) از دل غربت سامرا برای ما به یادگار گذاشت.

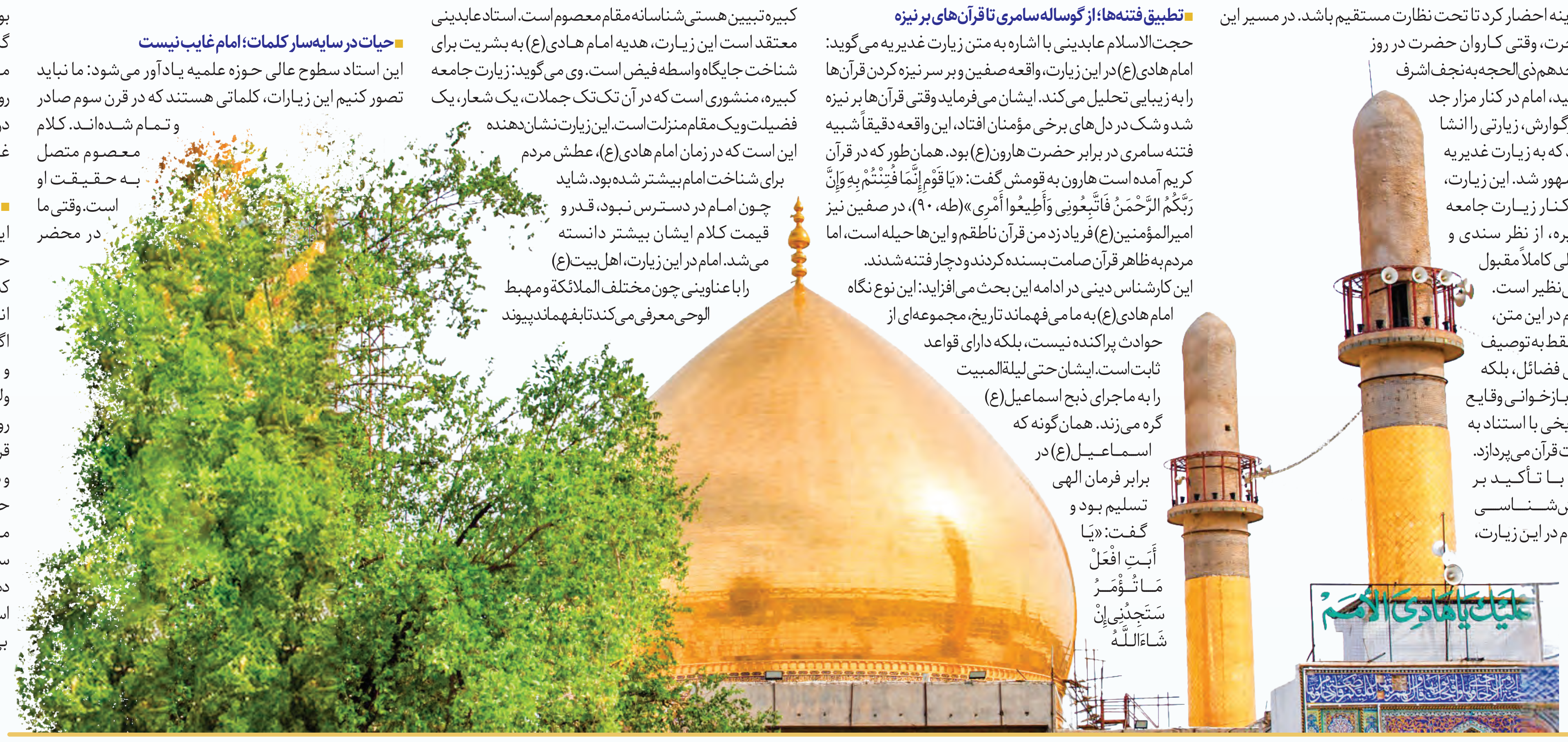

تقریری بر منظومه فکری و زیستی امام علی‌النقی(ع) توسط حجت‌الاسلام وحید قنبری‌راد

امام حق و حقیقت، امام هدایت‌کننده

ریحانه عامل نیک | میلاد فرخنده حضرت امام علی النقی الهادی(ع) را به همه دوستداران اهل بیت(ع) تبریک و تهنیت عرض می‌کنیم. این مناسبت مبارک، فرصتی است برای تأمل دوباره در سیره و اندیشه امامی که در یکی از پیچیده‌ترین و پرفشارترین دوره‌های تاریخ اسلام، پرچم هدایت را با حکمت، صبر و روشنگری برافراشت و با تربیت شاگردان و ساماندهی شبکه ارتباطی شیعه، از هویت دینی و عقلانیت ایمانی پاسداری کرد.

امام هادی(ع) در روزگاری که فضای اجتماعی آکنده از مراقبت و محدودیت بود، با تکیه بر «معرفت»، «اخلاق» و «بصیرت»، راه دین‌داری مسئولانه را نشان داد؛ دین‌داری‌ای که در آن، عبادت از عدالت جدا نیست و ایمان با آگاهی معنا می‌یابد. توجه ایشان به کرامت انسان، اصلاح رفتار فردی و اجتماعی و تقویت پیوند میان معنویت و مسئولیت، از مهم‌ترین مؤلفه‌های اندیشه و سیره آن حضرت است. میراث گرانسنگی چون زیارت جامعه کبیره نیز جلوه‌ای از نظام فکری دقیق ایشان در تبیین جایگاه امامت و نسبت آن با هدایت و زندگی اجتماعی مسلمانان است.

در همین راستا، برای شرح و بسط و تبیین اندیشه‌های این امام بزرگوار، توفیق داشتیم در خدمت حجت‌الاسلام قنبری‌راد باشیم؛ در ادامه، یادداشت حجت‌الاسلام والمسلمین وحید قنبری‌راد، استاد حوزه و دارالقرآن آستان قدس رضوی، پژوهشگر و مسئول دفتر آیت‌الله حسینی زنجانی را می‌خوانیم.

امید است این میلاد نورانی، بهانه‌ای برای بازگشت به اخلاق، عقلانیت و امید اجتماعی باشد و جامعه ما از آموزه‌های آن امام همام، بهره‌ای افزون‌تر برد. میلاد امام هادی(ع) مبارک باد.

■ الگوی برجسته حق و حقیقت

پانزدهم ذی‌الحجه سالروز ولادت باسعادت صراط أقوم و سبیل أعظم امام ابوالحسن علی النقی علیه الصلوات و السلام است. آن امام همام و ستاره درخشان آسمان امامت و ولایت و آن انسان کامل، در دوران کوتاه امامت خویش الگوی برجسته حق و حقیقت، منش انسانیت، صبر و متانت، بخشش و شهامت بود، تا آنجا که دانشمند برجسته، ابن شهرآشوب در وصف آن حضرت می‌گوید: امام هادی(ع) خوشخوترین و راستگوترین مردم بود. کسی که او را از نزدیک می‌دید، خوش‌برخوردترین انسان‌ها را دیده بود و اگر آوازه‌اش را از دور می‌شنید، وصف کامل‌ترین فرد را شنیده بود. هرگاه در حضور او خاموش بودی، هیبت و شکوه وی تو را فرامی‌گرفت و هرگاه اراده گفتار می‌کردی، بزرگی و بزرگواری‌اش بر تو پرده درمی‌انداخت. امام هادی(ع) در تمامی زمینه‌های فردی زبانزد همگان بوده و فضائل آن حضرت بر پهنه گیتی گسترده بود تا آنجا که دانشمند اهل سنت، ابن صباغ مالکی در وصف آن حضرت لب به اعتراف گشوده و می‌گوید: «فضیلت ابوالحسن، علی بن محمد الهادی(ع) بر زمین پرده گسترده و رشته‌هایش را به ستاره‌های آسمان پیوسته است. هیچ فضیلتی نیست که به او پایان نیابد و هیچ عظمتی نیست که تمام و کمال به او تعلق نگیرد. هیچ خصلت والایی بزرگ نمی‌نماید مگر آنکه گواه ارزش آن در وی آشکار است... هر کار نیکی با وجود او رونق یافته. او از نظر شکوه، آرامش، پاکی و پاکیزگی براساس روش نبوی و خلق نیکوی علوی آراسته شده که هیچ فردی از آفریدگان خدا به سان او نیست و به او نمی‌رسد و امید رسیدن به او را هم ندارد».

■ گسترش حداکثری فرهنگ شیعه

مطابق آنچه در تاریخ ذکر شده و با سیری پژوهشی و مطالعاتی در ابعاد وجودی امام هادی(ع) با وجود کوتاهی قلم تاریخ در بیان آن، امام هادی(ع) در دوران پر از اختناق و ظالمانه متوکل عباسی با درایت وصف‌ناپذیری به گسترش فرهنگ شیعه پرداخته و زمینه را به‌خوبی برای ظهور منجی آخرالزمان فراهم کرد. یکی از آثار به‌جا مانده از امام هادی(ع) زیارت جامعه کبیره است. «اگر تلاش امام هادی(ع) نبود، ما امروز زیارت جامعه کبیره را در اختیار نداشتیم. معارف موجود در این زیارت که بر پایه آیات قرآن و حقایق ناب شیعه است، تسلط و عمق علمی امام هادی(ع) را نشان می‌دهد» (رهبر شهید انقلاب). زیارت جامعه کبیره دوره کامل امام‌شناسی است که فرا روی شیعیان و رهپویان تشنه معارف حقه الهی قرار گرفته است و امام هادی(ع) با این روش به معرفی جایگاه امام و هادی مردم پرداخته تا از این رهگذر، اذهان و افکار مشوش مردم روزگار خویش را از همراهی با خلفای جور به پی‌جویی امام معصوم خویش منعطف فرماید.

■ تربیت شاگردان

از دیگر خدمات برجسته آن امام، تربیت شاگردان ارزشمندی است که در انتقال معارف شیعه و فرهنگ انتقال نقش بسزایی داشتند. امام هادی(ع) با تربیت حدود ۱۷۸ شاگرد، نهضت علمی بزرگی را به نمایش گذاشت که در زمره آنان حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) است.

■ پیوند به اجتماع و زندگی

در کنار تلاش فراوان علمی امام هادی(ع)، سیره رفتاری آن حضرت نیز پیام‌رسان مبارزه با خمودگی، سستی، تنبلی و تن‌پروری بود. امام نقی(ع) در هر عرصه و زمینه‌ای سرآمد بود، روح استقلال و رهایی از وابستگی آن حضرت، جلوه‌گری ویژه‌ای دارد.

«علی بن حمزه» می‌گوید: «ابوالحسن(ع) را دیدم که به سختی مشغول کشاورزی است؛ به گونه‌ای که عرق از سر و رویش جاری است. از ایشان پرسیدم: فدایت شوم! کارگران شما کجایند؟ [که شما این‌گونه خود را به زحمت انداخته‌اید]

در پاسخ فرمود: ای علی بن حمزه! آن کس که از من و پدرم برتر بود، با بیل زدن در زمین خود، روزگار می‌گذراند. دوباره عرض کردم: منظورتان کیست؟ فرمود: رسول خدا(ص)، امیرمؤمنان(ع) و همه پدران و خاندانم خودشان کار می‌کردند. کشاورزی از جمله کارهای پیامبران، فرستادگان، جانشینان آن‌ها و شایستگان درگاه الهی است». دقت در شیوه پاسخ‌گویی آن حضرت حکایت نشر فرهنگ خودکفایی و مبارزه با روح وابستگی دارد که می‌تواند فراروی ما و جویندگان راه سعادت قرار گیرد. امید است شیوه ایشان الگو و راهنمای امروز ما باشد.

واکاوی اندیشه و راهبردهای تمدنی امام هادی(ع) در مسیر انسجام اسلامی

هندسه وحدت در مکتب سامرا

ریحانه عامل نیک | تاریخ تشیع در میانه قرن سوم هجری، یکی از حساس‌ترین برهه‌های خود را تجربه کرد. پیشوای دهم، حضرت امام علی النقی(ع) که در تقدیر الهی پس از سال‌ها محاصره مدام در پادگان نظامی سامرا، در زمان خلافت «معتز عباسی» به شهادت رسید، میراثی گرانبها از مفاهیم «انسجام اجتماعی» و «نظام سیاسی» را برای آیندگان به یادگار گذاشت. آن حضرت تنها یک پیشوای مذهبی نبود؛ بلکه تئوریسینِ وحدتی بود که صیانت از هویت اسلامی را در گرو «رهبری صالح» و «اخلاق‌مداری جمعی» می‌دید. عصر امام هادی(ع)، آینه تمام‌نمای یک جامعه در حال گذار و پربحران بود. از سویی مرزهای جغرافیایی گسترش یافته و اندیشه‌های وارداتی، فضای فکری مسلمانان را با تضارب آرای شدید روبه‌رو کرده بود و از سوی دیگر، فرقه‌های نوظهور و مکاتب کلامی همچون «معتزله» و «اهل حدیث»، جامعه را به دو قطب متخاصم تبدیل کرده بودند. در این میان، سیاست‌های تفرقه‌افکنانه خلفای عباسی نیز بر آتش این اختلافات می‌دمید. امام هادی(ع) با درک عمیق از این انسداد فرهنگی، راهبردهایی را طراحی کرد که نه تنها کیان تشیع را حفظ کرد، بلکه مانع فروپاشی کل پیکره امت اسلامی شد. با توجه به توصیه‌های موکد رهبری به حفظ وحدت و انسجام ملی، در ادامه از رهنمودهای امام هادی(ع) در این زمینه بهره می‌بریم.

■ امامت؛ شیرازه وحدت و امنیت

از منظر مکتب اهل بیت(ع)، فلسفه انتخاب رهبران الهی صرفاً تبیین احکام نیست؛ بلکه امامت، پیشرانِ «عدالت اجتماعی» و «وحدتی» است که جامعه را از فروپاشی در برابر نفاق داخلی و کفر خارجی مصون می‌دارد. اگر زمام امور در دستان نخبگانی جامع‌الشرایط و متصل به وحی باشد، آرمانشهر نبوی نه یک رؤیا، که واقعیتی دسترس‌پذیر خواهد بود. حضرت فاطمه زهرا(س) در خطبه فدکیه در بیان جایگاه امامت و اطاعت از اهل بیت(ع) چنین می‌فرماید: «وطاعتنا نظاماً للأمّة و إمامتنا أماناً من الفرقة؛ خداوند طاعت ما را موجب نظم جامعه و امامت ما را امانی در برابر تفرقه قرار داد». این بدان معناست که بدون یک کانون مرکزی مشروع، جامعه دچار تشتت شده و به جای حرکت به سوی تمدن، مستهلکِ اختلافات داخلی می‌شود. از همین روست که امام هادی(ع) در «زیارت جامعه کبیره» منظومه‌ای کامل از جایگاه سیاسی و اجتماعی پیشوایان معصوم را ترسیم کرد تا نقشه راه امت در دوران غیبت نیز روشن بماند؛ مسیری که امروز در قامت «ولایت فقیه جامع‌الشرایط» استمرار یافته است.

■ تقیه و مدارا؛ هنر زیستن در سایه تهدید

امام(ع) «مدارا» را نه یک ضعف، بلکه یک ضرورت راهبردی می‌دانست. ایشان با تأکید بر اصل «تقیه»، به پیروان خود آموخت در شرایط اختناق، حفظ جان و کیان جامعه بر اظهارات تنش‌آفرین اولویت دارد. در نگاه امام، ترک مدارا هم‌ردیف مواجهه با ناگواری‌هاست. این راهبرد، شیعیان را از درگیری‌های بیهوده با دستگاه خلافت و سایر مذاهب بازمی‌داشت و فرصت بالندگی در شکاف‌های قدرت را فراهم می‌کرد. از سوی دیگر این امام بزرگوار مانند جدش امام سجاد(ع) که به زُهری فرمود: «ای زُهَری، چه می‌شود که مسلمانان را مانند اهل خانه خود بدانی، بزرگ آنان را به منزله پدر خود و کوچکشان را به منزله فرزند و همسال خود را به منزله برادرت قرار دهی» [بحارالانوار، جلد ۶۸، ۲۳۰] براساس اصل برادری ایمانی، مردم را به مدارا و الفت با یکدیگر توصیه می‌کرد.

■ دعا؛ رسانه‌ای برای انتقال مفاهیم قدسی

در دورانی که تریبون‌های رسمی علیه اهل بیت(ع) بود، امام هادی(ع) از ابزار «دعا» به عنوان یک رسانه قدرتمند و بی‌خطر استفاده کرد. دعاهایی همچون «زیارت جامعه کبیره» درواقع مانیفست تبیین جایگاه اهل بیت(ع) و تطهیر آنان از اتهامات ناروا بود. دانشنامه‌ای که در آن، امام هادی(ع) با طرح مباحثی مانند صلوات بر پیامبر(ص) و خاندان آن حضرت، تبیین شفاعت آنان نزد خداوند، ترویج فرهنگ زیارت و اهتمام به پیوند مردم با اهل بیت امام(ع) و با گنجاندن مفاهیم عمیق توحیدی و نبوی در کالبد دعا، همبستگی عاطفی و اعتقادی مسلمانان را پیرامون محور «محبت عترت» تقویت کرد.

■ تکیه بر «فصل مشترک‌ها»: قرآن و سنت نبوی

هوشمندانه‌ترین راهبرد امام در برابر واگرایی مذاهب، بازگشت به اصول مورد اتفاق بود. حضرت در مناظرات و مکاتبات خود، همواره قرآن کریم و سیره پیامبر(ص) را به عنوان مرجع نهایی معرفی می‌کرد. در غائله موسوم به «فتنه خلق قرآن» که جامعه را به ورطه آشوب کشانده بود، امام با اتخاذ موضعی میانه و حکیمانه، شیعیان را از ورود به این جدال پوچ بازداشت و قرآن را «کلام الله» نامید؛ موضعی که فراتر از فرقه‌گرایی، بر قداست وحی تأکید داشت.

■ جراحی جریان‌های انحرافی و غلوآمیز

یکی از بزرگ‌ترین موانع هم‌گرایی، افراط‌گرایانی بودند که با نسبت دادن القاب خدایی به امامان (غالیان)، چهره تشیع را در میان سایر مسلمانان تخریب می‌کردند. امام هادی(ع) با قاطعیتی بی‌نظیر به مقابله با این جریان‌ها (مانند ابن حسکه و ابن بابا) برخاست. ایشان با لعن و طرد این افراد، مرز میان «ایمان اصیل» و «خرافه» را ترسیم کرد تا بهانه دشمنی و سوءظن سایر مذاهب نسبت به پیروان اهل بیت(ع) را از بین ببرد.

■ تکریم علم و منطق در تعامل با مخالفان

سیره اجتماعی امام، لبریز از احترام به دانشمندان، حتی از جناح‌های مخالف بود. حضرت در مجالس علمی، با استناد به ظرفیت‌های ذهنی مخاطب سخن می‌گفت. استدلال‌های ایشان بر پایه قرآن و تاریخِ مورد قبول عامه، چنان مستحکم بود که راه را بر تعصبات قبیله‌ای می‌بست. این رفتار، به جامعه اسلامی می‌آموخت که برتری نه در نسب و تبار، بلکه در «علم و تقوا» نهفته است.

■ لرزه‌نگاری وحدت؛ از ارزش‌های صادق تا آرمان‌های کاذب

اما دیگر راهکار امام هادی(ع) برای تثبیت وحدت در جامعه اسلامی در اصلاح ساختارها بود. این امام بزرگوار معتقد بود وحدت، فراتر از یک شعار سیاسی، ریشه در «اخلاق زیست‌محیطی انسان‌ها» دارد. جامعه‌ای که رذائل اخلاقی در آن حاکم شود، دچار «نفاق ساختاری» می‌شود؛ آدمیان در ظاهر به هم لبخند می‌زنند اما در باطن، خنجر کینه آخته‌اند. آنچه پایه‌های همبستگی را سست می‌کند، حاکم شدن «تبعیض» به جای «عدالت» است. در نگاه امام هادی(ع)، وحدت پایدار تنها در سایه ارزش‌هایی چون امانت‌داری، صدق کلام، دست‌گیری از مستمندان و عفو و گذشت محقق می‌شود. ایشان خود در این مسیر، الگوی عملی بود و می‌فرمود: «اگر مردمان در وادی‌های گوناگون سرگردان شوند، من راه آن کسی را می‌پیمایم که با اخلاص، بندگی خدا را برگزیده است». امام هادی(ع) برای تحقق وحدت و سلامت جامعه، سه راهبرد کلان را دنبال می‌کرد.

الف) جایگزینی شایسته‌سالاری به جای تبارگرایی

روزی که امام، عالمی برجسته را به سبب دانش و پیروزی در مناظره، در صدر مجلس نشاند و با اعتراضِ هاشمیان (به دلیل مقدم‌داشتن یک غیرعلوی) مواجه شد، با استناد به قرآن، نهیب زد که معیار برتری، «علم و تقوا» است، نه «نسب و فامیل‌بازی». این درس بزرگ، پایه تفرقه را که همان برتری‌جویی‌های نژادی است، درهم شکست.

ب) جراحی غده‌های نفاق

وحدت به معنای تسامح با فتنه‌گران نیست. امام هادی(ع) با تیزبینی، افرادی را که با سوءاستفاده از نام دین و غلو، در صفوف شیعه دودستگی ایجاد می‌کردند، شناسایی و طرد کرد. همچنین در مواردی کسانی را که با بدعت‌های خود عاملی برای تفرقه شده بودند، نه تنها طرد می‌کرد که مستحق مجازات می‌دانست. این امام بزرگوار مانند جدش رسول خدا(ص) که می‌فرماید: «اَلْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ؛ جماعت «وحدت»، مایه رحمت و تفرقه موجب عذاب است» [نهج‌الفصاحه، حدیث ۱۳۲۳] وحدت را موجب راحتی امت و آسایش مردم دانسته و وقتی پای تفرقه در میان بود، انسجام جامعه را مهم‌تر دیده و حذف و توبیخ چنین افرادی را جایز می‌دانست، چرا که نفاقِ رخنه کرده در لباس دین، خطرناک‌ترین دشمنِ اتحاد است.

ج) شبکه‌سازی و مدیریت نمایندگی

در دوران خفقان سامرا، ارتباط دائم با توده‌ها دشوار بود. امام با نصب نمایندگانی شایسته (مانند علی بن بلال یا عثمان بن سعید) یک شبکه منسجم ارتباطی ایجاد کرد. این تمرکز تشکیلاتی سبب می‌شد مردم در گردابی از شبهات و اختلافات سرگردان نمانند و همواره به یک منبع واحد متصل باشند.

■ سخن پایانی

راهبردهای امام هادی(ع) مجموعه‌ای از «دیپلماسی علمی»، «مدارای مذهبی» و «مدیریت بحران» بود. ایشان به ما آموخت هم‌گرایی اسلامی نه به معنای دست کشیدن از باورها، بلکه به معنای یافتن زبان مشترک برای زندگی مسالمت‌آمیز است. این همجواری مسالمت‌آمیز نه با هم‌رنگی اجباری، بلکه با «محوریت رهبری صالح»، «تکریم شایستگان» و «مبارزه با نفاق کلامی و عملی» حاصل می‌شود. میراث او در سامرا، فراخوانی است همیشگی برای کسانی که می‌خواهند تمدن اسلامی را بر پایه‌های اخلاق، وحدت و انسجام بنا کنند.

منابع: «راهبردهای مذهبی امام هادی(ع) برای ایجاد هم‌گرایی اسلامی» / حمیدرضا مطهری
امام هادی(ع) و اتحاد پیروان اهل بیت(ع) / عبدالکریم پاک‌نیا / فرهنگ کوثر، ۱۳۸۶، شماره ۷۰
فرهنگ جامع سخنان امام هادی(ع)

گفت‌وگو

واکاوی راهبرد نفوذ معنوی و مدیریت فرامرزی حضرت ابوالحسن ثالث(ع) در گفت‌وگو با آیت‌الله رضایی تهرانی

هادی امت؛ درهم‌شکننده هیبت پوشالی ستم

احمدی | در پانزدهمین روز از ماه ذی‌الحجه، جهان اسلام شاهد میلاد شخصیتی است که حضورش، معادلات قدرت در قرن سوم هجری را به چالش کشید. پرسش اساسی اینجاست: چگونه یک نوجوان هشت‌ساله می‌تواند بار سنگین رسالتی را بر دوش بکشد که پیش از او پیامبرانی اولوالعزم چون نوح(ع) و ابراهیم(ع) در کهنسالی به دوش می‌کشیدند؟ این پارادوکس تاریخی، یعنی امامت در خردسالی و مدیریت در تبعید، کلیدواژه درک عظمت حضرت امام هادی(ع) است. در روزگاری که خلافت عباسی در اوج استبداد نظامی بود، این پیشوای الهی با تکیه بر طهارت باطنی و نبوغ هدایتی، نه تنها کیان شیعه را از گزند حوادث حفظ کرد، بلکه مفهومی نوین از مرجعیت دینی را در گستره جغرافیایی اسلام پدید آورد. برای درک این صلابت علوی و بازخوانی میراث ماندگار این امام همام، با تأملات عمیق آیت‌الله علی رضایی تهرانی همراه شده‌ایم تا از زاویه‌ای نو به سیره این پیشوای هدایت بنگریم و پاسخ چالش‌های امروز را در تدابیر دیروز ایشان جست‌وجو کنیم.

■ برهان قاطع؛ امامت نوجوان و استمرار خط انبیای عظام

استاد رضایی تهرانی در ابتدا به تبیین جایگاه رفیع دهمین پیشوای شیعیان پرداخته و می‌گوید: حضرت امام هادی(ع) که با کنیه ابوالحسن ثالث شناخته می‌شوند، در سال ۲۱۲ هجری دیده به جهان گشود. القاب ایشان همچون نقی به معنای پاکیزه و هادی به معنای هدایتگر، صرفاً کلماتی برای توصیف نیستند، بلکه بیانگر هویت وجودی شخصیتی هستند که در هشت‌سالگی بر کرسی امامت تکیه زد.

وی اضافه می‌کند: نشستن یک کودک بر جایگاه امامت، یکی از ادله قاطع بر حجیت مذهب تشیع است. تاریخ گواهی می‌دهد این نوجوان در مجالس علمی بزرگ، چنان علما و پیرانِ فن را در مناظرات به خاک می‌نشاند که راهی جز اعتراف به علم الهی او باقی نمی‌ماند. ما در زیارت‌نامه‌ها خطاب به اهل بیت(ع) می‌گوییم: السلام علیک یا وارث آدم نبی‌الله. این یعنی امام هادی(ع) در همان سنین کم، وارث تمام تجربیات و علوم انبیای الهی بود و سنگینی رسالتی را تحمل کرد که نوح(ع) با هزار سال عمر بر دوش داشت. این بلوغ زودهنگام، نشان‌دهنده آن است که امامت، منصبی انتصابی از سوی پروردگار است و به سن و سال ظاهری بستگی ندارد.

■ زیست در کانون بحران؛ تقابل با استبداد در عصر انسداد

آیت‌الله رضایی تهرانی با ترسیم فضای سیاسی آن دوران خاطرنشان می‌کند: دوران ۳۲ ساله امامت ایشان، یکی از طولانی‌ترین دوران‌های امامت است که با ۶ تن از خلفای بنی‌عباس همزمان بود. در این میان، متوکل عباسی سیاه‌ترین کارنامه را در دشمنی با اهل بیت(ع) داشت. او با لطایف‌الحیل، امام را از مدینه به بغداد و سپس به سامرا کشاند تا ایشان را تحت نظارت شدید نظامی قرار دهد.

وی در ادامه می‌افزاید: نکته ظریف تاریخی اینجاست که در این دوره، خلافت عباسی در اوج ضعف درونی بود و ترکان بر مقدرات دربار مسلط شده بودند، اما در یک نقطه هم‌پیمان بودند: فشار بر شیعیان و محدود کردن امام. سامرا برای امام، یک پادگان نظامی و درواقع یک زندان بزرگ بود. اما هنر امام هادی(ع) این بود که از همین فضای بسته، پیوند میان امام و امت را نه تنها حفظ، بلکه تقویت کرد. ایشان نشان داد هدایت‌گری، وابسته به حضور فیزیکی در میان مردم نیست، بلکه ریشه در پیوند قلبی و تشکیلاتی دارد.

■ نظام وکالت؛ تدبیر هوشمندانه برای مدیریت جهان اسلام

استاد رضایی تهرانی با تبیین نبوغ مدیریتی پیشوای دهم، خاطرنشان می‌کند: امام هادی(ع) با وجود حضور در سامرا که در آن زمان پادگانی نظامی و عملاً زندانی بزرگ محسوب می‌شد و با وجود محدودیت‌های مضاعف امنیتی، توانست سازمان وکالت را به اوج شکوفایی برساند. امام با درایتی بی‌نظیر، جهان اسلام را به چهار حوزه کلیدی شامل «عراق مرکزی (بغداد، مدائن و کوفه)»، «بصره و اهواز»، «ایران (قم و همدان)» و در نهایت «حجاز، یمن و مصر» تقسیم کرد تا هیچ پیرو مکتبی در هیچ کجای این جغرافیای پهناور، احساس بی‌سرپرستی نکند و پیوند میان امام و امت حتی در سخت‌ترین شرایط خفقان، ناگسستنی باقی بماند.

وی تأکید می‌کند: حضرت برای هر منطقه یک «سر وکیل» برگزید که نخبگان و بزرگان شیعه بودند. این شبکه چنان دقیق و منسجم عمل می‌کرد که حتی در سخت‌ترین شرایط امنیتی، وجوهات شرعی، نامه‌ها و پرسش‌های اعتقادی به دست امام می‌رسید و پاسخ‌ها بازمی‌گشت. این یک هنر بی‌نظیر است که پیشوایی از درون یک پادگان نظامی، جمعیتی عظیم را از نظر فکری و اقتصادی اداره کند و اجازه ندهد کیان تشیع زیر پای استبداد عباسی له شود. این ساختار، درواقع تمرینی برای عصر غیبت بود تا شیعیان بیاموزند چگونه بدون تماس مستقیم با امام، مسیر حق را بیابند.

■ شکستن ابهت پوشالی در مسافرخانه گدایان

استاد رضایی تهرانی به تلاش‌های مذبوحانه متوکل برای تخریب شخصیت امام اشاره کرده و می‌گوید: وقتی امام با دعوت رسمی و به همراه خانواده وارد سامرا شد، متوکل برای تحقیر ایشان، حضرت را در جایی به نام «خان الصعالیک» جای داد؛ جایی که درواقع مسافرخانه فقرا و افراد بی‌خانمان بود. هدف این بود که با این تحقیر ظاهری، ابهت امام را در چشم مردم بشکند.

وی اضافه می‌کند: اما صلابت علوی امام چنان بود که هر محیطی را به کانون معنویت تبدیل می‌کرد. حضرت با وقار و آرامش خود، آن مکان متروک را به قبله‌گاه اهل معرفت بدل کرد. حتی در مقاطعی، متوکل دستور داد در کنار خانه حضرت گودالی بکنند تا به ایشان بفهماند هر لحظه اراده کند، ایشان را از میان خواهد برد. اما امام با آرامشی الهی از کنار این تهدیدها گذشت و نشان داد قدرت واقعی در دست کسی است که متصل به منبع وحی است، نه کسی که بر تخت لرزان خلافت تکیه زده است.

■ میراث معرفتی؛ از زیارت جامعه تا تربیت نخبگان

این کارشناس دینی به برکات وجودی امام هادی(ع) اشاره کرده و می‌گوید: حیات ایشان سرشار از تربیت شاگردان بزرگی بود که هر کدام استوانه‌ای در علم و تقوا شدند. میراث ماندگاری چون زیارت جامعه کبیره که عالی‌ترین دوره امام‌شناسی است، محصول همین دوران خفقان است. امام در قالب دعا و زیارت، عمیق‌ترین مفاهیم توحیدی و ولایی را به پیروان خود آموخت.
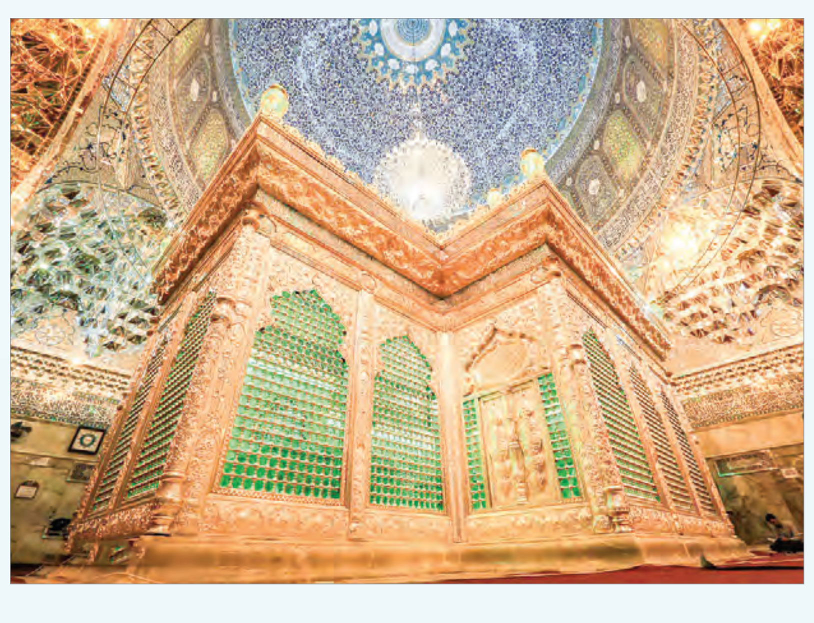
استاد رضایی تهرانی در پایان خاطرنشان می‌کند: امروز در سالروز ولادت این امام همام باید بدانیم که امام هادی(ع) الگوی کامل ایستادگی و تدبیر است. ایشان به ما آموخت حتی در سخت‌ترین شرایط و در محاصره دشمن، می‌توان با تکیه بر ایمان و سازماندهی درست، بر بزرگ‌ترین قدرت‌های مادی غلبه کرد. امیدواریم به برکت این میلاد خجسته، روحیه هدایت‌گری و طهارت در جامعه ما جاری شود و ما نیز بتوانیم در مسیر نوری که ایشان تاباندند، گام برداریم.